

Verksamhetsberättelse 2018

Vo 01 – Förskola och pedagogisk omsorg

Innehållsförteckning

1. Verksamhetsuppdrag	3
2. Viktiga händelser	3
3. Uppföljning och analys	5
3.1 Måluppfyllelse	5
3.1.1 Målområde Livskvalitet. Den attraktiva kommunen.....	5
3.1.2 Målområde: God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter	9
3.1.3 Målområde: Attraktiv arbetsgivare	10
4. Uppdrag från kommun och nämndplan	13
4.1 Verksamhetsmått	14
5. Ekonomi	15
5.1 Resultaträkning per verksamhetsområde	15
5.2 Driftsredovisning per verksamhet	16
6. Uppföljning av riskhanteringsplan.....	18
7. Sammanfattande bedömning	19

1. Verksamhetsuppdrag

Verksamhetsområdets uppdrag är att ansvara för förskola och pedagogisk omsorg för alla barn i förskoleålder i Tyresö kommun. Förskolan ska bedriva en god pedagogisk verksamhet. Förskolan ska vara trygg, lärorik och utvecklande för alla barn som går där. Utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och demokratiska värden. Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation, och alla människors lika värde. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Verksamheten styrs av skollagen och förskolans läroplan. Den pedagogiska omsorgens uppdrag är att erbjuda barn lärande, omsorg och omvårdnad. Läroplanen för förskolan ska vara vägledande för verksamheten.

Inom verksamhetsområdet ligger ansvaret för barnhälsan, en stödfunktion som arbetar med konsultation till och handledning av förskolans personal med barnet i fokus.

2. Viktiga händelser

Skolinspektionens granskning

Skolinspektionens har granskat förskoleområdet på huvudmannanivå. Bedömningen är att förskolan uppfyller författningarnas krav inom arbetsområdena förutsättningar för utbildning i förskolan samt utveckling av utbildning i förskolan. De positiva delar som lyftes fram var bland annat att omorganisationens syfte med en ökad likvärdighet har uppfyllts. Dessutom har barngruppernas storlek minskat, det systematiska kvalitetsarbete fungerar genom hela organisationen och rekryteringsupplägget utgår från förutsättningarna.

Den pedagogiska miljön

Den pedagogiska miljön har varit i fokus under året och olika satsningar på kompetensutveckling inom området har skett både lokalt och centralt. I början på året gjordes en satsning på inköp av ljuddämpande bord, där syftet var att öka likvärdigheten och förbättra arbetsmiljön för både barn och vuxna. Arbetet har gett gott resultat och en tydlig förändring kan skönjas i verksamheten.

Beslut som påverkar verksamheten

I augusti fattades beslut om en förtydligad läroplan. Syftet är att kvaliteten i förskolan ska höjas. Områden som förtydligas eller lyfts in i läroplanen är läsning, barnskötarnas viktiga uppdrag i arbetslaget och barns rätt till integritet. Den reviderade läroplanen gäller från och med den 1 juli 2019. Förskolechefen ska benämnas rektor från och med den 1 juli 2019. Förskolan är början av ett sammanhållet skolsystem och förskolans rektor har det pedagogiska ledarskapet för en läroplansstyrd verksamhet. För att öka likvärdigheten och stärka kvaliteten inom förskolan ska rektorer för förskola gå en obligatorisk befattningsutbildning, liksom rektorer i grund- och gymnasieskola.

Centrala barn- och elevhälsan

Resursutvecklingscentrum (RUC) har förändrat sin organisation och är numera en mer uppsökande verksamhet än tidigare. En liten utökning av specialpedagogisk kompetens inom RUC har skett. RUC arbetar aktivt med att möta de behov som finns genom verksamhetsbesök i förskolan. Förskolan har ett IT-nätverk som drivs av RUC.

Nya instruktörer i ABC har utbildats. ABC står för Alla barn i centrum och är ett program med fyra föräldraträffar som syftar till att stärka relationen mellan barn och föräldrar. Föräldrautbildningen är kostnadsfri och mycket populär.

Övriga förändringar och utveckling som berör verksamheten

Platsbehovet antas öka under 2019 och förvaltningen arbetar för att säkerställa platser.

Utökning av förskoleplatser har skett i form av en utbyggnad av Kumla förskola. Bygget startade i oktober genom att bibliotekets lokaler görs om till förskola. Lokalerna kommer kunna erbjuda nya platser från och med mars 2019.

Framtagning av konceptförskola har fortsatt på en mer detaljerad nivå och under 2019 kommer arbete påbörjas för att uppföra de första två förskolorna. Detaljplanerna är klara och bygglovsarbetet har påbörjats. Förskolorna beräknas vara klara till 2020/2021.

Bemanningsenheten är igång i full skala och har väldigt framgångsrikt levererat vikarier till alla kommunala förskolor. En kvalitetshöjning har skett, vilket gynnar barnen på alla förskolor.

Stamina – projekt för minskad sjukfrånvaro – har slutförts. En utvärdering kommer ske i början på 2019. En effekt som kan ses redan nu är en positiv trend i lägre sjukfrånvaro.

En gemensam lärplattform, Vklass, lanserades i oktober och införandet sker i tre steg. Det första steget har varit att få alla kommunala förskolor att använda närvarorapportering och information till vårdnadshavare i systemet. Nästa steg blir att arbeta mer systematiskt med dokumentation kring barns lärande. Införandet har gått mycket bra.

3. Uppföljning och analys

3.1 Måluppfyllelse

Vision för Tyresö kommun 2030

Den politiska ledningen har en vision för år 2030; Tyresö ska vara den mest attraktiva kommunen i Stockholmsregionen.

Sammanfattning av visionen

År 2030 bor 60 000 invånare i Tyresö. I kommunen finns en blandning av olika boendeformer. Tyresö är sedan flera år en av Sveriges bästa skolkommuner. Kommunen är välmående med små sociala problem. Äldreomsorgen har prioriterats särskilt och det finns en variation av boendeformer väl anpassade till äldres behov och efterfrågan. Tyresö är känt i hela landet för sitt framgångsrika näringsliv som är rikt och differentierat med stark entreprenörsanda. Kommunen arbetar utifrån ett medborgarperspektiv. Gång- och cykelnät är väl utbyggt. Kollektivtrafiken fungerar bra med korta restider till såväl Stockholm som Nacka och Södertörn. Det medvetna miljöarbetet har gett resultat. Kommunens ekonomi är stabil och i balans.

3.1.1 Målområde Livskvalitet. Den attraktiva kommunen

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner	I hög grad uppfyllt	I skolinspektionens granskning under våren fick Tyresös förskolor godkänt. De positiva delar som lyftes fram var bland annat att omorganisationens syfte med en ökad likvärdighet har uppfyllts. Dessutom har barngruppernas storlek minskat, det systematiska kvalitetsarbetet fungerar genom hela organisationen och tanken kring rekrytering utgår från förutsättningarna. En målmedveten förskolechefsgrupp leder god utveckling inom förskoleområdet. Vårdnadshavare är nöjda och trygga med verksamheten, vilket bidrar till ett gott rykte för Tyresö kommuns förskolor.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2018
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Jag är nöjd med verksamheten i mitt barns förskola" (föräldraenkät)	89 %	94 %	92 %	100 %

➤ Nationellt mål: Normer och värden

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem.

➔ Nämndmål: Upplevelsen av trygghet ska öka i grundskolan

Verksamheten har under året haft ett systematiskt trygghetsarbete samt förbättrat kommunikationen med vårdnadshavarna. Pedagoger har aktivt arbetat med att bli mer professionella i sitt bemötande. Pedagogiska nätverk har arbetat med reflektion kring bemötande, pedagogisk miljö, den röda tråden i den pedagogiska verksamheten samt vilken roll och ansvar var och en har. Fokus har också legat på arbete med barnen i mindre grupp vilket forskningen visar är speciellt positivt för de yngre barnen. Verksamheten gick över till den nya lärplattform Vklass under hösten, vilket i början innebar vissa problem i närvarohanteringen. Det kommer säkerställas att hanteringen av närvarohanteringen är felfri under 2019.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2018
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Mitt barn är tryggt i förskolan" (föräldraenkät)	94,0 %	95,0 %	95,0 %	100 %

➤ Nationellt mål: Utveckling och lärande

Förskolans verksamhet ska präglas av en pedagogik där omvårdnad, omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Verksamheten ska genomföras så att den stimulerar och utmanar barnets utveckling och lärande. Miljön ska vara öppen, innehållsrik och inbjudande. Verksamheten ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet samt ta till vara och stärka barnets intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter.

Verksamheten ska bidra till att barnen utvecklar en förståelse för sig själva och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för förskolans verksamhet, som ska utgå från barnens erfarenheter, intressen, behov och åsikter. Flödet av barnens tankar och idéer ska tas till vara för att skapa mångfald i lärandet.

Kommentar: Förskolan har haft fokus på att öka medvetenheten kring utveckling och lärande. Utvecklingen går åt rätt håll. Behov finns av att synliggöra barnens lärande mer i den pedagogiska dokumentationen utifrån framtagna styrdokument. Här blir Vklass en hjälp och likvärdigheten kan öka. Förskolan behöver följa med i aktuell forskning och samhällsutveckling för att ge barnen de bästa förutsättningarna att utvecklas och bli demokratiska medborgare. Inom det digitala lärandet behövs mer kunskap och utbildning för att möta samhällets behov och barnens framtid.

➤ Nämndmål: Lärandet ska öka i verksamheten

Lärandet står i centrum för förskolan och alla barn ska ges långsiktiga förutsättningar att lära och utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Kommentar: Det är viktigt att utveckla en röd tråd i förskolans lärandemiljö och i den pedagogiska verksamheten. För att ge barnen rätt förutsättningar för lärande har pedagoger genom kollegialt

lärande reflekterat kring begrepp och lärande tillsammans. Lokala och centrala nätverk har skapats och är aktiva.

Under hösten har sex förskolor arbetat utifrån läslýftet. Temat har varit naturvetenskapliga verb. Enligt rapport från förskolcheferna har läslýftet gagnat kvaliteten i verksamheten. Pedagogerna har arbetat systematiskt och observerat att barnen ökat sin språkmedvetenhet och sitt språkförråd genom att använda nya ord, leka och experimentera utifrån dessa, de har fått utforska och undersöka. Barnen har varit delaktiga i dokumentationen av projektet och lärprocessen och dess strategier har varit tydliga.

Det finns fortfarande utvecklingsområden kvar att arbeta med, till exempel digitalisering och synliggörande av barns lärande. Genom Vklass kommer verksamheten i framtiden att kunna nå vårdnadshavarna på ett nytt och mer likvärdigt sätt.

Viktigt är också att ta del av befintlig och kommande forskning inom området.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2018
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Förskolan arbetar med att få barnen att förstå matematik i barnens vardag" (föräldraenkät)	78,0 %	80,0 %	80,0 %	100 %
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Förskolan arbetar med att utveckla barnens intresse för språk" (föräldraenkät)	83,0 %	82,0 %	81,0 %	100 %

Nationellt mål: Barns inflytande och Förskola och hem

I förskolan läggs grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för bör ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av verksamheten.

Nämndmål: Barns och vårdnadshavares delaktighet i förskolan ska öka

Kommentar: Det blir en ny skrivning i den nya läroplanen (Lpfö-18) kring det nationella målet Förskola och hem. För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt mot hemmen. Vårdnadshavarnas delaktighet kan ökas genom att tillgängliggöra mer dokumentation och information från verksamheten. Vklass förväntas ge effekt och bidra till en positiv utveckling. Utveckling av Vklass pågår under hela 2019 och utvärdering kommer att ske.

Lpfö- 18 -Barn har rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen. Barns delaktighet i förskolan behöver öka, men det finns redan idag goda exempel; bland annat projekt/temaarbeten, läslyftet, värdegrundsarbetet och arbetet med barnkonventionen. Här följer ett exempel från en förskolechef:

”Arbetet med barnkonventionen har ökat barnens delaktighet både för att barnen själva blir medvetna om sina rättigheter och lär sig att uttrycka dem, men också för att pedagogerna blir mera medvetna om sitt arbetssätt och bemötande, vågar ifrågasätta detta och vara normkritiska”.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2018
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Mitt barns tankar och intressen tas tillvara" (föräldraenkät)	79,0 %	78,0 %	81,0 %	100 %
Förskola - andel föräldrar som instämmer på påståendet "Personalen är intresserad av mina synpunkter och önskemål" (föräldraenkät)	81,0 %	82,0 %	84,0 %	100 %

Nationellt mål: Övergång och samverkan

Förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar från förskolan till förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.

Kommentar: En viss ökning av likvärdigheten i övergångarna har skett men skola och förskola behöver samarbeta ännu mer. De fristående verksamheterna behöver komma med i utvecklingsarbetet för att en säker övergång ska ske för alla barn i Tyresö kommun.

Nationellt mål: Uppföljning, utvärdering och utveckling

Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. För att utvärdera förskolans kvalitet och skapa goda villkor för lärande behöver barns utveckling och lärande följas, dokumenteras och analyseras. För att stödja och utmana barn i deras lärande behövs kunskap om varje barns erfarenheter, kunnande och delaktighet samt inflytande över och intresse för de olika målområdena. Det behövs också kunskap om hur barns utforskande, frågor, erfarenheter och engagemang tas till vara i verksamheten, hur deras kunnande förändras samt när de upplever verksamheten som intressant, rolig och meningsfull.

Syftet med utvärdering är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, det vill säga verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga

förutsättningar för utveckling och lärande. Det handlar ytterst om att utveckla bättre arbetsprocesser, kunna bedöma om arbetet sker i enlighet med målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra förutsättningarna för barn att lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan. Det är analyserna av utvärderingens resultat som pekar ut väsentliga utvecklingsområden. All form av utvärdering ska utgå från ett tydligt barnperspektiv. Barn och vårdnadshavare ska vara delaktiga i utvärdering och deras röster ska lyftas fram.

Kommentar: Det systematiska kvalitetsarbetet varierar mellan förskolorna. Under året har arbete pågått för att utveckla kompetensen i uppföljningssystemet Bestyr hos förskolecheferna och arbetet har gett resultat. Aktiviteterna som skapas blir tydligare så att effekterna av åtgärderna/insatserna blir mätbara. Analysarbetet kan dock förbättras. Kvalitetsenhetens granskningar av förskolans enheter bidrar till att förvaltningen får kännedom om styrkor och svagheter. Vårdnadshavarna deltar i både granskningar och föräldraenkät.

Nationellt mål: Förskolechefens ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal i förskolan har förskolechefen det övergripande ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och uppdraget i dess helhet. Förskolechefen har ansvaret för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten.

Kommentar: 2018 har alla förskolechefer varit på plats och ingen omsättning har skett, detta har bidragit till att utvecklingsarbetet har haft fullt fokus. Förskolecheferna tar stort ansvar för sin pedagogiska verksamhet; granskningar som gjorts har visat på både goda exempel och en del utvecklingsområden. Genom att få syn på våra utvecklingsområden kan förskolechefernas processer mot målen stödjas. Att vara förskolechef och ta ansvar för sin verksamhet kräver en pedagogisk ledare som är nära sin verksamhet och schemalägger tid i barngrupp. Förskolechefen behöver skapa en organisation med reflektionstid för arbetslag och för enskilda pedagoger, samt med pedagogiska nätverk. Genom reflektion, pedagogisk dokumentation och systematiskt kvalitetsarbete får förskolechef inblick i verksamheten. Ett systematiskt och målmedvetet arbete har skett under året. Förskolecheferna tar sitt uppdrag på allvar och det leder till god utveckling

3.1.2 Målområde: God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Strategiskt mål (tillika nämndmål)	Bedömning	Kommentar
Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser	I hög grad uppfyllt	VO 1 har bra balans och kontroll. Förskolecheferna gör ett mycket bra arbete med att se långsiktigt och följa svängningar i verksamheten. En strävan finns att öka antalet förskollärare och då stiger kostnaderna rejält. Löneglidning och konkurrens med närliggande kommuner om kompetent personal skapar en viss oro. Verksamhetsstöd och tilläggsbelopp har ökat kraftigt under året en justering sker inför 2019.

Indikator	Kön	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2018
Ekonomiskt resultat, Tkr	Alla	3 592	143	106	4 008	0

Strategiskt mål	Bedömning	Kommentar
Verksamheterna i Tyresö kommun utvecklas genom innovativa och effektiva processer	Delvis uppfyllt	Genom att den nya medarbetarfilosofin implementeras väntas innovationen öka. Detta arbete påbörjas under 2019.

Nämndmål: Metoden Leda för resultat används vid utvecklingsarbete

Kommentar: Ett flertal andra olika projekt har pågått under 2018 vilket bidragit till att metoden inte har använts.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
Andel av de anställda som instämmer på påståendet "Förslag på nya och bättre sätt att arbeta välkomnas". <i>Enkäten görs vartannat år.</i>	58,00%	-	65 %

3.1.3 Målområde: Attraktiv arbetsgivare

Strategiskt mål/nämndmål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare	I hög grad uppfyllt	Hög personaltäthet och mindre barngrupper är faktorer som är viktiga ur ett pedagogperspektiv. Det är faktorer som gör att det blir lättare att rekrytera kompetent personal. Forum för kollegialt lärande är efterfrågat och ger positiva verkningar ute i verksamheterna. Det finns behov av karriärvägar för dem som vill vidare i utveckling. I det arbete som skett de senaste tre åren har förskolans rykte stärkts och förbättrats.

Indikator	Kön	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018-08	Mål 2018
Andel av de anställda som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare	Alla	75 %	48 %	*	86 %	

Kommentar: En positiv ökning har skett. Omsättning på pedagoger har skett under de senaste tre åren till grannkommuner, men nu finns det även en trend att pedagoger återvänder till Tyresö kommun. Förändringar som skett kring både miljö, pedagogik och ledning ger positiva effekter.

Strategiskt mål/nämndmål	Bedömning	Kommentar
Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.	Delvis uppfyllt	Sjukfrånvaron är betydligt högre än de önskade fyra procenten. Aktiva åtgärder har dock vidtagits. Förskolecheferna har tillsammans med HR arbetat med flera rehabiliteringsärenden, som ibland går tillbaka många år i tiden. Att arbeta med rehabiliteringsärenden är ett tidskrävande och långsiktigt arbete. Projektet Stamina visar på en positiv trend och en liten nedgång i sjukfrånvaron över tid. Den nystartade bemanningsenheten har bidragit med en stabil och säker vikarietillsättning.

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2018
Den totala sjukfrånvaro inom verksamhetsområdet (%)	10,1%	9,5%	9,4	<4%
Sjukfrånvaro kort (< 60 dagar)	4,4%	4,7%	5,8	<4%
Sjukfrånvaro lång (= > 60 dagar)	5,7%	4,8%	3,5	<4%

Kommentar: En sakta nedgång sker men sjukfrånvaron är fortsatt hög. Arbete måste fortgå under 2019 för att nå hållbara resultat. Stamina projektet har pågått i två år och vissa positiva effekter har det gett. Utvärdering av projektet kommer ske i början på 2019. Förskolecheferna har arbetat mycket systematiskt med hög frånvaro och haft både rehabiliteringssamtal och hälsosamtal med berörda medarbetare. Stödet från HR har varit mycket bra. Den största effekten har varit kring de med långa sjukskrivningarna. Start av bemanningsenheten har bidragit till ökad kvalitet och säkrare och effektivare vikariehantering.

→ **Nämndmål: Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål**

Indikator	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
Andel av de anställda som anser att sysselsättningsgraden är anpassad efter deras önskemål. <i>* Ingen mätning gjord för 2017</i>	91%	*	89%

Kommentar: Sysselsättningsgraden kan till stor del tillgodoses. Finns inga signaler om någon övertalighet eller neddragning av sysselsättningsgrader.

4. Uppdrag från kommun och nämndplan

Titel	Status	Kommentar
Konkurrensutsättning	✓	Uppdraget är uppfyllt. För förskolan är 36 % fristående verksamhet och 64 % kommunal. Fördelningen för pedagogisk omsorg är 82 % för fristående verksamhet och 8 % i kommunal regi.
Ekologiska livsmedel	✓	Under 2018 uppgick andelen ekologiska livsmedel till 36,2 procent.
I varje nämndplan behandlas aktiviteter från kommunala funktionshinderrådets förslag till Tillgänglighetsplan för 2017-2019.	▶	En kartläggning av vilka kompetensutvecklingsinsatser som behövs för att möta olika funktionsnedsättningar är påbörjad och analysen kommer leda till prioriterade insatser för personalen.
Taxor och avgifter	✓	Taxan är justerad.
Arbeta för ökad personaltäthet och minskade barngrupper	▶	Under 2018 har barngruppernas storlek minskade. Det totala antalet avdelningar har ökat. Personaltätheten ligger i nivå med tidigare år. Fortsatt utbyggnad är nödvändig för att kunna fortsätta arbetet.
Stärkt fokus på utveckling och lärande	▶	Verksamheten har en högre kompetens hos cheferna och ett större fokus kring utveckling och lärande. Forum för kollegialt lärande som några förskolechefer leder bidrar till en större likvärdighet mellan förskolorna. För att skapa bättre förutsättningar för barns utveckling och lärande fortsätter verksamheten att utveckla lärmiljöer och kompetensutveckla pedagogerna så att alla barn ska ha tillgång till material och miljöer som skapar nyfikenhet och lust att lära samt bli bemöta med respekt, tolerans och acceptans för att deras lärande ska vara lustfyllt. Ett viktigt begrepp i Lpfö-18 är undervisning. 2019 kommer det skapas tillfällen för pedagoger och chefer att diskutera och reflektera kring begreppet; Vad betyder det för mig, och vilket ansvar har jag? I implementeringen av den reviderade läroplanen skapas möjligheter för ett ännu bättre lärande för barnen men även ordet omsorg lyfts upp. Vikten av en trygg omsorg som är grundläggande för barnets välbefinnande och trygghet betonas.
En förskola och skola för var och en	▶	97 % av förskolans pedagoger känner till värdegrunden och nästan 80 % anser att den är levande i verksamheten. Förskolecheferna bidrar till stor del genom sitt systematiska och långsiktiga arbete med värdegrundsdokumentet. Ledarfilosofi och medarbetarfilosofi är bra komplement till en förskola och skola för var och en.

4.1 Verksamhetsmått

Titel	Kön	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
Förskola - andel barn som fått plats på förskola inom tre månader.	Alla	98 %	98 %	98 %	100 %
Förskola - antal barn i förskolan	Alla	1 628	1 661	1 703	1716
Förskola - antal barn per årsarbetare i förskolan (kommunal regi)	Alla	5,9	5,8	5,6	5,65
Förskola - marknadsandel egen regi, (%)	Alla	61 %	62 %	62 %	64 %
Förskola - pedagogisk personal, antal årsarbetare i förskola	Alla	306	313	300,7	298,81
Förskola - årsarbetare i förskolan med pedagogisk högskoleexamen, andel (%)	Alla	30,1 %	24,4 %	26 %	29 %

5. Ekonomi

5.1 Resultaträkning per verksamhetsområde

Belopp i tkr	2018 budget	2018 utfall	2018 avvikelse	2017 avvikelse
Beställare				
Ram	326 008	318 157	-7 851	-9 802
Intäkter, externa	31 632	30 922	-711	2 880
Kostnader	-357 640	-348 630	9 010	6 929
Resultat	0	449	449	7

Utförare				
Intäkter, interna	217 567	215 595	-1 972	-377
Intäkter, externa	3 515	4 436	921	807
Kostnader	-221 083	-216 472	4 611	-331
Resultat	0	3 559	3 559	98

Netto VO Förskola				
Resultat	0	4 008	4 008	106

Verksamhetsområde förskola och pedagogisk omsorg har nettoresultat per december överskott med 4,0 mnkr. Den slutliga avstämningen mot demografi gav att det varit i snitt 71 barn färre än budgetprognosen, vilket innebär att 7,85 mnkr återförts till demografibuffert.

Den främsta orsaken till överskottet på beställarsidan är lägre kostnader i förvaltningsgemensam personal.

Den främsta orsaken till överskottet hos utföraren är att det är svårt att rekrytera förskollärare, då det råder brist i hela regionen. Därmed blir lönekostnaderna lägre, då arbetet istället utförs av barnskötare eller motsvarande med lägre lön.

5.2 Driftsredovisning per verksamhet

Beställare VO1 Förskola

Belopp i tkr	2018 budget	2018 utfall	2018 avvikelse	2017 avvikelse
Intäkter				
Ram från kommunfullmäktige	326 008	318 157	-7 851	-9 802
Taxor och avgifter	21 958	19 614	-2 344	3 030
Försäljning av verksamhet (IKE)	800	1 132	332	426
Moms	6 664	7 227	563	56
Statsbidrag, kvalitet maxtaxa	2 210	2 949	739	-632
Summa Intäkter	357 640	349 079	-8 562	-6 922
Kostnader				
Förv.gemensamma kostnader	-14 328	-11 382	2 946	3 398
Förskolepeng	-321 632	-311 109	10 523	2 457
Pedagogisk omsorgspeng	-6 469	-6 559	-90	366
Vårdnadsbidrag	0	0	0	359
Barnomsorg på obekväm tid	-1 500	-2 537	-1 037	-621
Öppna förskolan	-1 632	-1 530	102	54
Tilläggsbelopp, verksamhetsstöd	-7 447	-11 030	-3 583	915
Verksamhetsstöd sociobaserat 1-2	-1 632	-1 580	52	
Sociodemografiskt tillägg	-3 000	-2 903	97	0
Summa kostnader	-357 640	-348 630	9 010	6 929
Resultat	0	449	449	8

Kommentar intäkter

Differensen mellan budget och utfall för ram från kommunfullmäktige är justeringen mot demografibuffert. Intäkter från föräldraavgifter följer antalet barn i förskoleålder, och är därför lägre än budget. Försäljning av plats till barn från andra kommuner är något högre och statsbidrag från migrationsverket är högre, med fler nyanlända barn i förskoleålder.

Kommentar kostnader

Utfallet för förskolepeng är lägre än budgeterat för året, vilket följer av att det är färre barn i kommunen än budgetens demografiprognos.

Under våren togs fler beslut om tilläggsbelopp och verksamhetsstöd, vilket medför ökade kostnader. Antalet barn med behov av barnomsorg på obekväm tid har ökat mot tidigare år.

Kommentar resultat

Beställaren förskola resultat är överskott med 0,45 mnkr. Främsta orsaken till överskottet efter demografijustering är lägre kostnader för personal i förvaltningsgemensam organisation.

Utförare i egen regi, VO1 Förskola

Belopp i tkr	2018 budget	2018 utfall	2018 avvikelse	2017 avvikelse
Intäkter				
Tidigare års resultat		98	98	0
Förskolepeng	202 927	199 599	-3 328	450
Verksamhetsstöd, socio och beslut	5 303	8 134	2 831	-748
Socio	2288	2 261	-27	0
Pedagogisk omsorg	508	504	-4	-79
Statsbidrag	3 515	4 436	921	710
Övriga intäkter, uthyrd personal internt	6 542	4 999	-1 543	97
Summa intäkter	221 083	220 031	-1 052	430
Kostnader				
Kostnad, inhyrd personal internt	-676	-3 515	-2 839	
Personalkostnader	-169 228	-159 750	9 478	1 170
Lokalkostnader	-23 740	-23 740	0	7
Skolmåltid	-17 700	-18 475	-775	1 716
Lekmaterial	-2 402	-3 094	-692	-833
Övriga kostnader	-7 337	-7 898	-562	-2 392
Summa kostnader	-221 083	-216 472	4 611	-331
Resultat	0	3 559	3 559	98

Kommentar intäkter

Utfallet för förskolepeng är något lägre än budget. Detta är en effekt av att det är färre barn i den kull som började i förskolan under hösten. Verksamhetsstöd är högre än budget, till följd av fler ansökningar och de tydligare riktlinjerna för dessa. Statsbidraget för minskade barngrupper är högre än budget. Övriga intäkter omfattar uthyrd personal via bemanningsenheten samt ersättning för handledare till förskolläro-studenter. Nyttjandet av bemanningsenheten har ökat succesivt under året.

Kommentar kostnader

Personalkostnader är lägre än budget, främst på grund av svårigheterna att rekrytera förskollärare.

Vikarier från bemanningsenheten finns som kostnad inhyrd personal, internt.

Övriga kostnader är högre än budget. I övriga kostnader ingår lokal administration, ombyggnad för minskade barngrupper, mindre reparationer av lokaler och inventarier, inköp av inventarier, avgifter till miljö- och hälsobesiktningar samt fortbildning och friskvård. Under hösten genomfördes mindre satsningar inom lekmaterial och lokalmiljön för några av förskolorna.

Kommentar resultat

Utförare i egen regi visar i december ett överskott på 3,56 mnkr. Den främsta orsaken till överskottet är svårigheten att rekrytera förskollärare, detta är gemensamt för många kommuner i regionen.. Förskolorna arbetar fortfarande aktivt för att öka andelen förskollärare.

6. Uppföljning av riskhanteringsplan

Kommentar: Systematiskt arbete utifrån plan mot diskriminering och kränkande behandling ska underlättas genom en e-tjänst som lanseras under 2019. Verksamhetsområde 1 visar en positiv nedgång i sjukfrånvaron och har systematiskt haft hälsosamtal och rehab. Nyttjandet av bemanningsenheten är hög.

Risk	Åtgärd	Kontrollinsatser	Ansvarig
Svårigheter att uppnå målen "Lärandet ska öka i verksamheten" respektive "Kunskapsresultaten ska öka och hålla en hög kvalitet".	Verksamhetschef och förskolechef/rektor följer och analyserar resultaten och sätter in åtgärder. Resultatdialoger med rektorerna.	Uppföljning av resultat och betyg i det systematiska kvalitetsarbetet.	Rektor respektive förskolechef i samarbete med respektive verksamhetschef.
Svårigheter att uppnå målen "Upplevelsen av trygghet ska öka i förskolan" respektive "Upplevelsen av trygghet ska öka i grundskolan".	Systematiskt arbete utifrån plan mot diskriminering och kränkande behandling.	Alla enheter har en reviderad och förankrad plan mot diskriminering och kränkande behandling.	Verksamhetschef
	Sammanställning av anmälningar om kränkande behandling, skolinspektionsärenden och anmälningar till Barn- och elevombudet.	Månatlig information till nämnden	Förvaltningschef
Svårighet att uppnå målet "Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än 4 procent"	▪ Uppföljning av korttidsfrånvaron. ▪ Uppföljning av Stamina och Bemanningsenheten.	▪ Systematisk och regelbunden resultatuppföljning ▪ Uppföljning nyttjande av Bemanningsenheten	Förvaltningschef tillsammans med verksamhetschefer.
Svårigheter att uppnå målen "Barns och vårdnadshavares delaktighet i förskolan ska öka" respektive "Elevers och vårdnadshavares delaktighet i skolan ska öka".	Öka mångfalden av alternativ till vårdnadshavarna, samt modernisera kanaler för ökad delaktighet.	Aktivitet i verksamhetsplan	Verksamhetschef
Svårighet att erbjuda förskoleplats inom tre månader (kommunens riktlinjer).	Planering på kort och lång sikt i samarbete med berörda verksamheter och förvaltning.	Regelbundet arbete med befolkningsprognos och särskild bevakning kring inflyttning.	Förvaltningschef tillsammans med verksamhetschef.

7. Sammanfattande bedömning

Måluppfyllelse för verksamhetsområdet

Utifrån föräldraenkäten som gjordes våren 2018 visar resultaten att de allra flesta som har sitt barn i Tyresö kommuns förskolor är nöjda och delaktigheten upplevs som hög. Många vårdnadshavare tycker att personalen är intresserade av deras synpunkter och önskemål på verksamheten samt att barnens tankar och intressen tas tillvara.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen uppfyller författningarnas krav för förutsättningar för utbildning i förskolan och utveckling av utbildning i förskolan.

Sjukfrånvaron är fortsatt hög, flera insatser görs och börjar ge effekt. Bemanningenheten fyller en stor funktion och har kommit igång bra, då alla förskolor nu är en del av Bemanningenheten.

Särskilda uppdrag

De särskilda uppdragen genomförs. Gällande konkurrensutsättning är 36 procent av förskolan fristående verksamhet respektive 64 procent kommunal verksamhet. Under 2018 uppgick andelen ekologiska livsmedel till förskolan till 36,2 procent.

Utifrån uppdrag från tillgänglighetsplanen har allergirond genomförts.

Nämnduppdrag

Tyresö har minskat sin storlek på barngrupp, 2017 var genomsnittet för hela landet: 15,3. I oktober 2018 hade Tyresö kommuns förskolor 14, 68 barn per avdelning. Personaltätheten ligger i nivå med tidigare år. En minskning av statsbidragen för minskade barngrupper skedde under läsåret 18/19. Det är osäkert om det kommer ge effekter på storleken på barngrupperna men arbete sker för att kunna behålla de organisationer som byggts upp.

Övriga slutsatser utifrån omvärldsbevakning

Förskoleverksamheten måste fortsätta utökas i takt med utbyggnad av kommunen. Tidsmässigt börjar planerna komma i fas med utbyggnad. När förskoleverksamheten utökas behöver kommunen mer behörig och erfaren personal.

Kompetensförsörjningen är ett kritiskt område för verksamhetsområdet. Förskollärare är ett bristyrke och på grund av den stora konkurrensen i Stockholmsregionen är rekrytering av förskollärare och erfarna barnskötare en fortsatt stor utmaning för Tyresö kommun. Lyckas inte kommunen rekrytera behörig personal finns det risk att kompetensbrist uppstår.